

דף סד.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ב הי"ב

כיצד תורמין. מי שזכה לתרום טובל ולובש בגדי
הרמה ל. ומקדש ידיו ורגליו ואומרים לו הזהר שפא תגע
בכלי עד שתקדש ידיך ורגליך. ואחר כך לוקח המחטה
ושל כסף היתה. והיא היתה נתונה במקצוע בין כבש
למזבח במערבו של כבש. ונוטל את המחטה ועולה
לראש המזבח ומפנה את הגחלים אילך ואילך וחותה
מן הגחלים שנתאכלו בלב האש ויורד למטה לארץ.
והופך פניו לצפון ומהלך בארץ למזרח הכבש כמו עשר
אמות כלפי הצפון. וצובר את הגחלים שחתה על גבי
הרצפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים. במקום שנותנים
מראת העוף ודשון המזבח הפנימי והמנורה. וחתיה זו
שחותה במחטה ומוריד לרצפה אצל המזבח היא
המצנה של כל יום:

ל. כסף משנה: כיצד תורמין מי שזכה לתרום טובל וכו' עד והמנורה. בפ"ק דתמיד (דף כ"ח): כתב הריטב"א פ"ק דיומא שלא היה חותה מהגחלים שנעשו מהעצים שבמערכה
אלא דוקא מהגחלים של איברים שנשרפו כמ"ש אשר תאכל האש את העולה אלמא
שמהגחלים שנעשו מאיברי העולה היה חותה ויש לזה ראייה גדולה בגמרא, ולא ידעתי
למה לא הוזכר בשום מקום תרומת גחלים אלא תרומת הדשן וכתב על זה הר"י בנכונות
ז"ל נלע"ד כי בעת תרומת הדשן היו שם קצת איברי עולה שנתאכלו וקצת שלא נתאכלו
לגמרי והם גחלים בוערות קרוב להיות דשן לזה לא היה חותה מאיברי העולה הנשרפין
קצת אשר למעלה במערכה אבל מפנה את הגחלים אילך וחותה מאברי העולה אשר הם
למטה שנשרפו לגמרי עכ"ל:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז הי"ב

עין משפט ב.ג.

לְפִיכָךְ הַמִּנְסֵךְ מִים אוּ יַיִן כְּשֶׁהוּא מְקִיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ לֹא יִהְיֶה בִידּוֹ כָּלוּם. וּמִתְחִיל וּמְקִיף מִקֶּרֶן דְּרוּמִית מְזַרְחִית מְזַרְחִית לְמְזַרְחִית צְפוֹנִית לְצְפוֹנִית מְעַרְבִית לְמְעַרְבִית דְּרוּמִית וְלֹא יִהְיֶה בִידּוֹ כָּלוּם. וְכִשְׁמַגִּיעַ לְמְעַרְבִית דְּרוּמִית נוֹתֵנִין הַמִּים אוּ הַיַּיִן בִּידּוֹ וּמִנְסֵךְ. וְאִם לֹא הִקִּיף עוֹלָה וּפִנְהָ עַל שְׂמָאלוֹ וְעוֹשֶׂה מְלֹאכֶתוֹ וַיּוֹרֵד:

דף סד:

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז הי"א

עין משפט א.

חֲטָאת הָעוֹף כִּיצַד הִיתָה נֶעֱשִׂית ^א. מוֹלֵק אוֹתָהּ בְּקֶרֶן דְּרוּמִית מְעַרְבִית כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ וַיּוֹרֵד בְּצִפְרָנוֹ עַד שִׁיחַתָּהּ:

מ. כסף משנה: ומה שכתב ומתחיל ומקיף מקרן דרומית מזרחית וכו' נותנים המים או היין בידו ומנסך. הוא מדתנן בפרק בתרא דתמיד (דף ל"ג:) בא לו להקיף את המזבח מהיכן הוא מתחיל מקרן דרומית מזרחית וכו' נתנו לו יין לנסך:

נ. כסף משנה: חטאת העוף כיצד היתה נעשית וכו'. בפ' קדשי קדשים במשנה (דף ס"ד:). ומ"ש כמו שביארנו. בפ' [חמישי]. ומ"ש ויורד בצפרנו עד שיחתוך הסימנין או רוב אחד מהם. בפ"ק דחולין (דף כ"א). ומ"ש ואינו מבדיל הראש מן הגוף ואם הבדיל פסל. משנה בפרק קדשי קדשים והוא מבואר בכתוב ולא יבדיל. כתב ספר מצות גדול פי' רש"י ולא יבדיל שאין מולק אלא בסימן אחד. בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ה:) כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לושט או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים ורבינו משה פירש לאו זה שלא יבדיל הראש מהגוף ואני מביא ראיה לדבריו שלמד שם סתם מליקה האמורה בעולת העוף ממליקה המפורשת בחטאת העוף מה להלן ממול עורף וכו' אי מה להלן (בחטאת העוף) מולק ואינו מבדיל אף כאן מולק ואינו מבדיל ת"ל ומלק והקטיר מה הקטרה הראש בעצמו והגוף לעצמו אף מליקה הראש לעצמו והגוף לעצמו ומנין שהקטרת הראש לעצמו והגוף לעצמו שהרי שתי פעמים כתיב והקטיר בפרשה אחד לראש ואחד לגוף וכתב ושסע בינתים

הַסִּימָנִין או רב אֶחָד מֵהֶן וְאִינוּ מְבַדִּיל הָרֹאשׁ מִן הַגּוֹף.
וְאִם הִבְדִּיל פָּסַל וְלוֹקָה שֶׁנֶּאֱמַר 'וּמָלַק אֶת רֹאשׁוֹ מִמּוֹל
עֲרָפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל'. וּמִזֶּה מְדַמָּה עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ לְמִטָּה
מֵאֲמָצְעוֹ. וְשִׁירֵי הַדָּם מִתְמַצִּים עַל הִסּוֹד שֶׁנֶּאֱמַר
'וְהִנֵּשְׂאָר בַּדָּם יִמָּצֶה עַל יִסּוֹד הַמִּזְבֵּחַ' מִכָּלל שֶׁהִנֵּתִינָה
עַל קִיר שֶׁהַשִּׁירִין שָׁלוּ מִתְמַצִּין אֶל יִסּוֹד וְזֶהוּ קִיר
הַתַּחְתּוֹן:

עין משפט ב. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז ה"ז

וּמִצּוֹי דָם חֲטָאת הָעוֹף מְעַכֵּב^ס. וְאִין לְמִזְבֵּחַ בָּהּ אֵלָא
דָּמָה וְהִנֵּשְׂאָר נֶאֱכָל לְזִכָּרִי כִּהְנֶה כְּבִשָּׁר חֲטָאת הַבְּהֵמָה:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז ה"ז

עיינ לעיל עין משפט א

עין משפט ד. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז ה"ח

כִּיצַד אוֹחֵז חֲטָאת הָעוֹף בְּשַׁעַת מְלִיקָה^ע. אוֹחֵז שְׁתֵּי
רְגָלֶיהָ בֵּין שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹתָיו וּשְׁתֵּי אֲגָפֶיהָ בֵּין שְׁתֵּי

עכ"ל. ומה שכתב ומזה מדמה על קיר המזבח למטה מאמצעו וכו' עד וזהו קיר התחתון. בפרק
קדשי הקדשים (דף ס"ד:) וכתב רש"י בריש מנחות (דף ג') הזאה אוֹחֵז בגוף העוף ומעלה
ומוריד בכח והדם ניתז מעצמו. מיצוי סוחט בין אצבעותיו ונצוק הדם הולך למרחוק:

ס. כסף משנה: ומ"ש ומיצוי חטאת העוף מעכב. משנה שם [בזבחים] מיצה דם הגוף
פסולה ובפרק ב' דמעילה (דף ח' ט') איפליגו אמוראי במילתא ולמ"ד אינו מעכב
אותבוהו כמה אמוראי ושנינהו שנויי דחיקי ולא סמכינן עלייהו. ומ"ש ואין למזבח בה אלא
דמה וכו'. משנה בפ' קדשי הקדשים (דף ס"ד):

ע. כסף משנה: כיצד אוֹחֵז חטאת העוף בשעת מליקה וכו'. שם וכדתנא במתניתא. ומ"ש
ואם שינה ואחז בכ"מ כשירה:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

אֶצְבְּעוֹתָיו. וּמוֹתַח צִוְּאָרָה אֶל רֹחַב שְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו
וּמוֹלֵק. וְזוֹ מַעֲבֻדוֹת קָשׁוֹת שֶׁבְּמִקְדָּשׁ. וְאִם שָׁנָה וְאַחַז
בְּכָל מָקוֹם כְּשֶׁרָה:

עין משפט ה. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו ה"ב

עוֹלַת הָעוֹף כִּיצַד הִיְתָה נַעֲשִׂית ^פ. עוֹלָה לִכְפֹּשׁ וּפְנָה
לְסוּבָּב וּבָא לוֹ לְקַרְן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית וְהָיָה מוֹלֵק שָׁם
אֶת רֹאשָׁהּ מִמּוֹל עֲרֶפֶה וּמִבְדִּיל. וְאִם לֹא הִבְדִּיל פְּסוּלָה.
וּמִמָּצָה דֵּם הָרֹאשׁ וְדֵם הַגּוֹף עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ לְמַעַלָּה מִן
הַחוּט שֶׁבְּאַמְצֵעַ הַמִּזְבֵּחַ. וְאִם מָצָה דֵּם הָרֹאשׁ וְלֹא מָצָה
דֵּם הַגּוֹף פְּסוּלָה. מָצָה דֵּם הַגּוֹף וְלֹא מָצָה דֵּם הָרֹאשׁ
כְּשֶׁרָה:

עין משפט ו. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו הב"א

וְנוֹטֵל אֶת הָרֹאשׁ וּמִקִּיף בֵּית מְלִיקָתוֹ לְמִזְבֵּחַ וְסוֹפְגוֹ
בְּמַלְח וְזוֹרְקוֹ עַל גִּבֵּי הָאֲשִׁים. וּבָא לוֹ לַגּוֹף וְהִסִּיר אֶת
הַמְּרָאָה וְהָעוֹר שֶׁעָלֶיהָ בִּידּוֹ עִם הַנוֹצָה וְאֶת בְּנֵי מַעֲיִם
הַיּוֹצְאִין עִמָּה וּמִשְׁלִיכֵן לְבֵית הַדִּשָּׁן:

^פ. כסף משנה: עולת העוף כיצד היתה נעשית וכו' עד כל ששינה בה מאחר תמצית הדרם
כשירה. משנה בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ד:). ומה שכתב למעלה מן החוט שבאמצע
המזבח. בפרק קמא דקנינים עולת העוף נעשית למעלה וכו' ואם שינה וכו' פסל:

עין משפט ז. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו הכ"ב

וְשָׁסַע אֹתוֹ בְּכַנְפָּיו. בִּידוֹ בְּלֹא סָפִין^ז. וְאִינוּ צָרִיךְ
לְהַבְדִּיל שְׁנָאֵמַר 'לֹא יִבְדִּיל' וְאִם הִבְדִּיל כָּשֶׁר. וְסוּפְגוּ
בְּמִלַּח וְזוּרְקוּ עַל גִּבֵּי הָאֲשִׁים. לֹא הִסִּיר אֶת הַמָּרָאָה וְלֹא
אֶת הַנוֹצָה וְלֹא אֶת בְּנֵי מַעֲיִם וְלֹא סִפְגָּה בְּמִלַּח כֹּל
שֶׁשָּׁנָה בָּהּ מֵאַחַר תְּמִצִּית הַדָּם כְּשֶׁרָה:

עין משפט ז.ט. הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו ה"ב
עין לעיל עין משפט ה

עין משפט י. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פי"ג ה"ה

וְהַעוֹף בְּשְׁנֵי דְבָרִים^ק. בְּמִלִּיקָה. וּבְמִצוֹי הַדָּם:

עין משפט כ. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פט"ו ה"א

כָּל הַזִּבְחִים שֶׁנִּשְׁחָטוּ בְּמַחְשֶׁבֶת שְׁנוּי הַשֵּׁם^י. בֵּין
בְּקִרְבָּנוֹת יָחִיד בֵּין בְּקִרְבָּנוֹת צִבּוֹר. כְּשֶׁרִים אֵלָּא שֶׁלֹּא

צ. כסף משנה: ומ"ש ושסע אותו בכנפיו בידו בלא ספין. בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ה:)
ת"ר ושסע אין ושסע אלא בידו וכן הוא אומר וישסעהו כשסע הגדי:

ק. כסף משנה: ומ"ש והעוף בשני דברים וכו'. משנה בפ' קדשי קדשים (דף ס"ד ס"ה):

ר. כסף משנה: כל הזבחים שנשחטו במחשבת שינוי השם וכו'. משנה בריש זבחים. ומ"ש
ואחד המשנה שם הזבח בשעת שחיטה או בשעת קבלה או בשעת הולכה או בזריקה. גם זה
משנה שם (דף י"ג). ומ"ש בין בקרבנות יחיד בין בקרבנות הצבור. מתבאר בפ"ק דזבחים (דף
ד') דשנוי קדש ישנו בצבור כביחיד אבל שינוי בעלים לא שייך בצבור שהרי הכל בעליו:
כיצד לא עלו לשם חובה וכו' וכן אם שחט עולות ראובן וכו'. שם בגמ' יליף מקראי דבין
שינוי קדש בין שינוי בעלים בעינן בכולהו קרבנות לשמן למצוה ובפסח וחטאת לעכב.
ומ"ש בד"א כשעקר שם הזבח בזדון אבל אם טעה ודימה שזו העולה שלמים הוא וכו'. בפ'
התכלת (דף מ"ט) איפליגו אמוראי עקירה בטעות אי היא עקירה או לא ורבא דהוא בתרא
אמר דעקירה בטעות לא היא עקירה ואביי נמי משמע דסבר כוותיה ובפסחים פ' אלו

עָלוּ לִבְעָלִים לְשֵׁם חֹבֶה. חוץ מן החטאת והפסח שאם
 נעשו במחשבת שנוי השם פסולין. ואחד המושג שם
 הזבח בשעת שחיטה או בשעת קבלה או בשעת הולכה
 או בזריקה כמו שבארנו. כיצד לא עלו לשם חובה. כגון
 ששחט עולה לשם שלמים לא עלתה לבעלים לא משום
 עולה שהם חייבין בה ולא משום שלמים. אלא חייבין
 להביא זבח אחר. וכן אם שחט עולת ראובן לשם
 שמעון לא עלתה לא לראובן ולא לשמעון. במה דברים
 אמורים כשעקר שם הזבח בזדון. אבל אם טעה ודמה
 שזו העולה שלמים היא ועשה כל עבודותיה לשם
 שלמים עלתה לבעלים לשם חובה. וכן החטאת והפסח
 שעשאן במחשבת שנוי השם בטעות כשרים. שעקירה
 בטעות אינה עקירה. וכן עולת העוף שמלקה או שמצה
 דמה במחשבת שנוי השם כשרה ולא עלתה לבעלים.
וחטאת העוף פסולה:

דברים [דף ע"ב.]. מתמה גמרא אמתני' דהתם שמע מינה עקירה בטעות היא עקירה משמע
 דס"ל דלא היא עקירה. ומ"ש וכן החטאת והפסח שעשאן במחשבת שנוי השם בטעות כשרים
 וכו'. הוא מה שכתבתי בסמוך דאיתא בפ' אלו דברים גבי הפסח: וכן עולת העוף שמלקה
 וכו'. אריש פירקא קאי דקתני כל הזבחים שנשחטו במחשבת שנוי השם כשרים אלא שלא
 עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן החטאת והשתא קאמר דהוא הדין לקרבן העוף דשינוי
 השם פסול בחטאת ובעולה כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה והוא מבואר במשנה
 פ' קדשי הקדשים (ס"ד):

עין משפט ל. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פט"ז ה"א

כָּבֵר בְּאַרְנוֹ שֶׁהִמְחֵשֵׁב בְּאַחַת מֵאַרְבַּע הָעֲבוּדוֹת מִחֻשְׁבֵּת
הַמָּקוֹם הַקָּרֵבן פָּסוּל וְאִינוּ פְּגוּל. וְאִם חֵשֵׁב מִחֻשְׁבֵּת
הַזִּמָּן הַקָּרֵבן פְּגוּל. בְּמֵה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּשֵׁלֹא עֵרֵב עִם
מִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן מִחֻשְׁבֵּת אַחֶרֶת. אֲבָל אִם עֵרֵב מִחֻשְׁבֵּת
מָקוֹם אוֹ מִחֻשְׁבֵּת שְׁנוּי הַשֵּׁם בְּפֶסַח וּבַחֲטָאֵת עִם
מִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן הַקָּרֵבן פָּסוּל וְאִינוּ פְּגוּל. כִּי־צֵד. שָׁחַט
וְקָבַל וְהוֹלִיךְ וְזָרַק וּמִחֻשְׁבֵּתוֹ בְּאַרְבַּע עֲבוּדוֹת אֵלּוּ
מִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן שׁ. אוֹ שֶׁהִיָּתָה מִחֻשְׁבֵּתוֹ בְּאַחַת מֵאַרְבַּעֶתָן
מִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן וּבִשְׂאֵר הָעֲבוּדוֹת הִיָּתָה מִחֻשְׁבֵּתוֹ נְכוֹנָה.
אוֹ לֹא הִיָּתָה שֵׁם מִחֻשְׁבֵּת כָּלֵל בְּשֵׂאֵר הָעֲבוּדוֹת. הֲרִי זֶה
פְּגוּל. אֲבָל אִם שָׁחַט בְּמִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן וְקָבַל אוֹ הוֹלִיךְ אוֹ
זָרַק בְּמִחֻשְׁבֵּת הַמָּקוֹם. אוֹ שָׁחַט בְּמִחֻשְׁבֵּת הַמָּקוֹם
וְקָבַל אוֹ הוֹלִיךְ אוֹ זָרַק בְּמִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן. הֲרִי זֶה אִינוּ
פְּגוּל אֲלָא פָּסוּל בְּלִבָּד. וְכֵן הִפְסִח וְהַחֲטָאֵת שֶׁשָּׁחַטָן
בְּמִחֻשְׁבֵּת שְׁנוּי הַשֵּׁם וְקָבַל וְהוֹלִיךְ בְּמִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן. אוֹ
שֶׁשָּׁחַטָן בְּמִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן וְקָבַל אוֹ הוֹלִיךְ אוֹ זָרַק
בְּמִחֻשְׁבֵּת שְׁנוּי הַשֵּׁם. אֵין זֶה פְּגוּל אֲלָא פָּסוּל. וְהוּא
הַדִּין בְּעוֹפוֹת וּבִמְנַחֹת. אֵין שֵׁם פְּגוּל אֲלָא קָרֵבן שֶׁנִּפְסַל
בְּמִחֻשְׁבֵּת הַזִּמָּן וְלֹא עֵרֵב עִמָּה מִחֻשְׁבֵּת הַמָּקוֹם לֹא

שׁ. כסף משנה: כבר ביארנו וכו' ואם חשב מחשבת הזמן הקרבן פגול עד אין זה פגול אלא
פסול. משנה בפ"ב דזבחים (דף כ"ט). ומ"ש וה"ה בעופות. משנה בפ' קדשי הקדשים
(דף ס"ד:). ומ"ש ובמנחות. משנה בפ"ק דמנחות:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

בַּתְּחִלָּה וְלֹא בְּסוּף וְלֹא עֶרֶב עֲמָה מַחֲשַׁבֶּת שְׁנוּי הַשֵּׁם
בְּקִרְבָּנוֹת שְׁנִפְסָלִין בְּמַחֲשַׁבֶּת שְׁנוּי הַשֵּׁם: